IZVJEŠĆE O AKTIVNOSTIMA NA USPOSTAVI, ODRŽAVANJU I RAZVOJU NACIONALNE INFRASTRUKTURE PROSTORNIH PODATAKA ZA 2024. GODINU

Nacionalna infrastruktura prostornih podataka (NIPP) prema Zakonu o Nacionalnoj infrastrukturi prostornih podataka („Narodne novine“ broj 56/13, 52/18, 50/20) (u daljnjem tekstu: Zakon o NIPP-u) je skup tehnologija, mjera, normi, provedbenih pravila, usluga, ljudskih kapaciteta i ostalih čimbenika koji omogućavaju djelotvorno objedinjavanje, upravljanje i održavanje dijeljenja prostornih podataka određenih ovim Zakonom, a u svrhu zadovoljenja potreba na nacionalnoj, kao i na europskoj razini. NIPP je sastavni dio europske infrastrukture prostornih podataka definiran Direktivom INSPIRE 2007/2/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2007. o uspostavljanju infrastrukture za prostorne informacije u Europskoj zajednici (INSPIRE) (SL L 108, 25. 4. 2007.) kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2019/1010 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o usklađivanju obveza izvješćivanja u području zakonodavstva povezanoga s okolišem te o izmjeni uredaba (EZ) br. 166/2006 i (EU) br. 995/2010 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 2002/49/EZ, 2004/35/EZ, 2007/2/EZ, 2009/147/EZ i 2010/63/EU Europskog parlamenta i Vijeća, uredaba Vijeća (EZ) br. 338/97 i (EZ) br. 2173/2005 te Direktive Vijeća 86/278/EEZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 170, 25.6.2019.).

Vijeće NIPP-a sudjeluje u uspostavi NIPP-a u Republici Hrvatskoj u opsegu i s pravima i obvezama utvrđenim Zakonom o NIPP-u, a Vladi Republike Hrvatske podnosi godišnje izvješće o aktivnostima na uspostavi, održavanju i razvoju NIPP-a.

Sažetak

Zakonodavni okvir NIPP-a čini Zakon o NIPP-u iz kojega proizlaze podzakonski akti i ostali dokumenti koji su temelj za aktivnosti na uspostavi, održavanju i razvoju NIPP-a. Vlada Republike Hrvatske je usvojila „Izvješće o aktivnostima na uspostavi, održavanju i razvoju Nacionalne infrastrukture prostornih podataka za 2023. godinu.“ Također, u ožujku 2024. godine, Europska Komisija je javno objavila rezultate godišnjeg praćenja provedbe Direktive INSPIRE (*Monitoring*) za 2023. godinu. Državna geodetska uprava, kao Nacionalna kontaktna točka NIPP-a, organizirala je četrnaestu konferenciju posvećenu infrastrukturama prostornih podataka, Dani IPP-a 2024., dvije napredne radionice na temu podizanja kvalitete metapodataka i harmonizacije podataka za subjekte NIPP-a te kontinuirano pruža podršku svim subjektima NIPP-a u pogledu uključenja u NIPP kao i ispunjavanja obveza propisanih Zakonom o NIPP-u. U cilju pomoći jedinicama lokalne i regionalne samouprave održan je i niz individualnih sastanaka kako bi se ubrzao i poboljšao proces opisa metapodataka izvora prostornih podataka u Katalogu metapodataka NIPP-a. Državna geodetska uprava nastavila je održavati i razvijati glavne proizvode NIPP-a: Geoportal NIPP-a, Registre NIPP-a, preglednik i mobilnu aplikaciju GeoHrvatska kao i mrežnu stranicu NIPP-a. Na Geoportalu NIPP-a, do 12/2024., bio je upisan ukupno 141 subjekt, te 1128 izvora prostornih podataka. Bez obzira na

vidljiv porast dostupnosti prostornih podataka Republika Hrvatska i dalje treba poduzimati aktivnosti na povećanju dostupnosti prostornih podataka na interoperabilan način.

Sadržaj

1. UVOD 4

2. ZAKONODAVNI OKVIR 4

2.1. Strategije, strateški planovi, izvješća i drugi dokumenti 5

2.1.1 Izvješće o aktivnostima na uspostavi, održavanju i razvoju Nacionalne infrastrukture prostornih podataka za 2023. godinu 5

2.1.2 Praćenje i izvješćivanje za 2023. godinu – *Monitoring and Reporting* 5

3. ORGANIZACIJSKI OKVIR 7

3.1. Vijeće NIPP-a 7

3.2. Odbor NIPP-a 9

3.3. Radne skupine NIPP-a 9

3.4. Državna geodetska uprava – Nacionalna kontaktna točka 10

4. TEHNIČKI OKVIR 11

4.1. Registri NIPP-a 11

4.2. Geoportal NIPP-a 13

4.3. Preglednik GeoHrvatska 15

5. JAČANJE KAPACITETA I ŠIRENJE SVIJESTI O NIPP-u 16

5.1. Dani IPP-a 2024 16

5.2. Radionice 17

5.3. Informiranje javnosti o NIPP-u 17

6. ZAKLJUČAK 18

1. UVOD

Nacionalna infrastruktura prostornih podataka prema Zakonu o NIPP-u je skup tehnologija, mjera, normi, provedbenih pravila, usluga, ljudskih kapaciteta i ostalih čimbenika koji omogućavaju djelotvorno objedinjavanje, upravljanje i održavanje dijeljenja prostornih podataka određenih ovim Zakonom, a u svrhu zadovoljenja potreba na nacionalnoj, kao i na europskoj razini. NIPP je sastavni dio europske infrastrukture prostornih podataka definiran Direktivom INSPIRE 2007/2/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2007. o uspostavljanju infrastrukture za prostorne informacije u Europskoj zajednici (INSPIRE) (SL L 108, 25. 4. 2007.) kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2019/1010 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o usklađivanju obveza izvješćivanja u području zakonodavstva povezanoga s okolišem te o izmjeni uredaba (EZ) br. 166/2006 i (EU) br. 995/2010 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 2002/49/EZ, 2004/35/EZ, 2007/2/EZ, 2009/147/EZ i 2010/63/EU Europskog parlamenta i Vijeća, uredaba Vijeća (EZ) br. 338/97 i (EZ) br. 2173/2005 te Direktive Vijeća 86/278/EEZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 170, 25.6.2019.).

Navedenim Zakonom učinjen je pravni prijenos te usklađenje s Direktivom INSPIRE, a kojim se definira uspostava, održavanje i razvoj NIPP-a u Republici Hrvatskoj. NIPP obuhvaća uspostavu sustava za prikupljanje metapodataka o prostornim podacima i mrežnim uslugama prostornih podataka, usluga i tehnologija umreženja, dijeljenje prostornih podataka te mehanizme koordinacije i nadzora.

2. ZAKONODAVNI OKVIR

Zakonodavni okvir NIPP-a čini Zakon o NIPP-u iz kojega proizlaze podzakonski akti i ostali dokumenti kao što su strategije i strateški planovi, uredbe, odluke, izvješća, specifikacije i dr., a koji su temelj za različite aktivnosti na uspostavi, održavanju i razvoju NIPP-a u Republici Hrvatskoj. Provedbu Zakona o NIPP-u nadzire Državna geodetska uprava. Tijekom navedene godine nije bilo aktivnosti vezanih za zakonske akte.

2.1. Strategije, strateški planovi, izvješća i drugi dokumenti

Tijekom 2024. izrađeno je izvješće na nacionalnoj razini te je provedeno i objavljeni su rezultati godišnjeg praćenja provedbe Direktive INSPIRE od strane Europske komisije.

U IV. kvartalu 2024. godine izrađena je nova verzija Specifikacije metapodataka Nacionalne infrastrukture prostornih podataka v.3.1 koja je u potpunosti usklađena sa INSPIRE Provedbenim pravilima za metapodatke „Technical Guidelines for implementing dataset and service metadata based on ISO/TS 19139:2007, v. 2.2.0.".

2.1.1 Izvješće o aktivnostima na uspostavi, održavanju i razvoju Nacionalne infrastrukture prostornih podataka za 2023. godinu

U skladu sa Zakonom o NIPP-u Državna geodetska uprava je u prvom kvartalu 2024. godine, kao Nacionalna kontaktna točka, izradila prijedlog dokumenta „Izvješće o aktivnostima na uspostavi, održavanju i razvoju Nacionalne infrastrukture prostornih podataka za 2023. godinu“.

Vlada Republike Hrvatske je 4. travnja 2024. na svojoj 297. sjednici, donijela Zaključak kojim prihvaća Izvješće o aktivnostima na uspostavi, održavanju i razvoju Nacionalne infrastrukture prostornih podataka za 2023. godinu.

Izvješće obuhvaća sažet pregled aktivnosti u svim područjima, a posebice onima koje se odnose na zakonodavni, organizacijski i tehnički okvir te na jačanje kapaciteta i širenje svijesti o NIPP-u u 2023. godini.

2.1.2 Praćenje i izvješćivanje za 2023. godinu – *Monitoring and Reporting*

Godišnje Praćenje i izvješćivanje o provedbi Direktive INSPIRE obaveza je propisana samom Direktivom INSPIRE, te je propisana Provedbenom Odlukom Komisije (EU) 2019/1372 od 19. kolovoza 2019 o provedbi Direktive 2007/2/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu praćenja i izvješćivanja (priopćeno pod brojem dokumenta C(2019) 6026) (SL L 220/1, 23.8.2019.). U 2024. godini pripremljeno je izvješće za prethodnu kalendarsku godinu, u ovom slučaju za 2023. godinu. Od 2019. godine proces praćenja i izvješćivanja potpuno je automatiziran upotrebom INSPIRE Geoportala i INSPIRE referentnog validatora za obradu

metapodataka prikupljenih iz nacionalne mrežne usluge pronalaženja koja je implementirana u sklopu Geoportala NIPP-a. U pet kategorija podijeljeno je 19 indikatora praćenja koji mjere provedbu Direktive INSPIRE: dostupnost prostornih podataka i usluga, usklađenost metapodataka, usklađenost skupova prostornih podataka, usklađenost mrežnih usluga i dostupnost skupova podataka putem mrežnih usluga pregleda i preuzimanja.

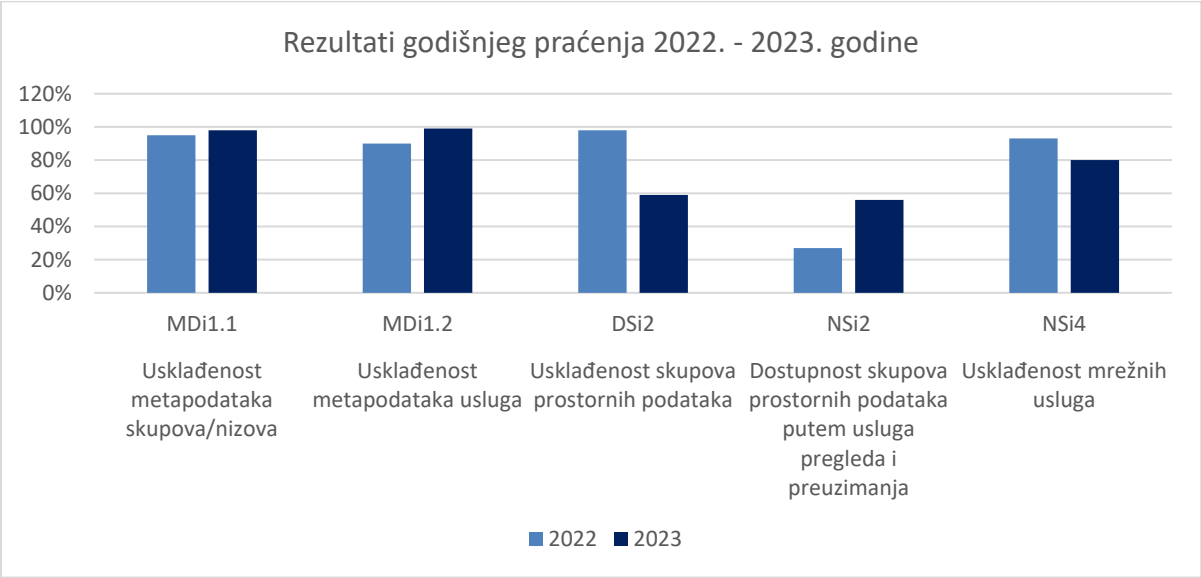

Slika 1: Prikaz glavnih indikatora praćenja Europske komisije za 2022. i 2023. godinu

Rezultati godišnjeg praćenja pokazuju porast usklađenosti i dostupnosti podataka putem mrežnih usluga pregleda i preuzimanja.

Republika Hrvatska prepoznata je kao primjer dobre prakse u tri područja:

- efektivno korištenja INSPIRE referentnog validatora za provjeru metapodataka, podataka i usluga,
- usklađenost metapodataka, koja je blizu 100 posto, te
- sveukupno poboljšanje svih indikatora praćenja.

Međutim, i dalje je vidljiva potreba za povećanjem dostupnosti skupova prostornih podataka putem mrežnih usluga.

Slika 2: Primjer dobre prakse u zemljama članicama (prezentacija JRC)

3. ORGANIZACIJSKI OKVIR

Organizacijski okvir NIPP-a predstavljaju tijela NIPP-a, raspoređena na tri upravljačke razine: Vijeće NIPP-a, Odbor NIPP-a i radne skupine NIPP-a te Državna geodetska uprava kao Nacionalna kontaktna točka NIPP-a. Posebni dio NIPP-a predstavljaju subjekti NIPP-a tj. tijela javne vlasti koja u nadležnosti, odnosno u svom djelokrugu, imaju uspostavu ili održavanje prostornih podataka iz Zakona.

Uspostavu NIPP-a i koordinaciju aktivnosti subjekata NIPP-a vodi Vijeće NIPP-a, stalno provedbeno tijelo NIPP-a je Odbor NIPP-a, a radne skupine NIPP-a osnivaju se u svrhu razrade pojedinih zadataka i obveza iz djelokruga uspostave, održavanja i razvoja NIPP-a. Državna geodetska uprava obavlja poslove Nacionalne kontaktne točke te u okviru aktivnosti definiranih Zakonom o NIPP-u obavlja poslove tajništva Vijeća NIPP-a, koordinacije svih tijela NIPP-a i podrške cijelom procesu uspostave NIPP-a.

3.1. Vijeće NIPP-a

Vijeće NIPP-a je tijelo NIPP-a koje uspostavlja NIPP u Republici Hrvatskoj i koordinira aktivnosti subjekata u opsegu i s pravima i obvezama utvrđenim Zakonom o NIPP-u. Vijeće NIPP-a čine predsjednik i članovi koje imenuje i razrješava Vlada Republike Hrvatske. Predsjednik Vijeća

NIPP-a imenuje se iz Nacionalne kontaktne točke, a članovi Vijeća NIPP-a su predstavnici tijela državne uprave, akademskog i gospodarskog sektora.

U siječnju 2024. godine Vlada je donijela Rješenje o razrješenju članice i imenovanju člana Vijeća NIPP-a (NN 9/2024).

Trenutni sastav Vijeća čine, predsjednik Vijeća NIPP-a Antonio Šustić dipl. ing. geod., glavni ravnatelj Državne geodetske uprave, a ostali imenovani članovi su:

1. Dr. sc. ALJOŠA DUPLIĆ, predstavnik tijela državne uprave nadležnog za poslove zaštite okoliša i prirode
2. BOJAN LINARDIĆ, predstavnik tijela državne uprave nadležnog za poslove graditeljstva i prostornoga uređenja
3. LIDIJA SUMAN, predstavnik tijela državne uprave nadležnog za poslove e-Hrvatska
4. DRAGANA ZOVKO, predstavnica tijela državne uprave nadležnog za obranu
5. DRAŽEN ANTOLOVIĆ, predstavnik tijela državne uprave nadležnog za promet, prometnu infrastrukturu i elektroničke komunikacije
6. IGOR MIODRAG, predstavnik tijela državne uprave nadležnog za poljoprivredu i šumarstvo
7. IVAN ĐUZEL, predstavnik tijela državne uprave nadležnog za znanost i obrazovanje
8. TOMISLAV PETRINEC, predstavnik tijela državne uprave nadležnog za zaštitu kulturne baštine
9. MLADEN MAROS, predstavnik tijela državne uprave nadležnog za gospodarstvo
10. Mr. sc. LJERKA MARIĆ, predstavnica tijela državne uprave nadležnog za poslove državne izmjere i katastra nekretnina
11. LIDIJA BRKOVIĆ, predstavnica tijela državne uprave nadležnog za poslove službene statistike
12. Dr. sc. IVAN GÜTTLER, predstavnik tijela državne uprave nadležnog za poslove meteorološke i hidrološke djelatnosti
13. Dr. sc. NINA PERKO, predstavnica tijela državne uprave nadležnog za sigurnost plovidbe
14. VINKA KOLIĆ BUBIĆ, predstavnica javne ustanove nadležne za obavljanje hidrografske djelatnosti
15. ŽELJKO PERIĆ, predstavnik zajednice gospodarstva, geodezije i geoinformatike
16. TANJA PUŠELJ OSTROŠKI, predstavnica zajednice gospodarstva i informatičke tehnologije

17. ADRIJAN JADRO, predstavnik strukovne udruge ovlaštenih inženjera geodezije.

Tijekom 2024. godine održane su dvije sjednice Vijeća NIPP-a.

Deseta sjednica sedmog saziva Vijeća NIPP-a održana je 6. veljače 2024. na kojoj su predstavljeni novi članovi Vijeća NIPP-a te je jednoglasno usvojen prijedlog Izvješća o aktivnostima na uspostavi, održavanju i razvoju NIPP-a za 2023.

Jedanaesta sjednica sedmog saziva Vijeća NIPP-a održana je u studenom 2024. na kojoj su usvojene promjene Specifikacije metapodataka NIPP-a v.3.1. Također, predloženo je i usvojeno Izvješće o aktivnostima na uspostavi, održavanju i razvoju NIPP-a za 2024. godinu.

3.2. Odbor NIPP-a

Odbor NIPP-a je stalno provedbeno tijelo, čije su zadaće provedba aktivnosti sukladno smjernicama Vijeća NIPP-a, koordinacija rada radnih skupina te druge ovlasti određene Zakonom o NIPP-u. Odbor NIPP-a sastoji se od tri predstavnika Vijeća NIPP-a, tri predstavnika Nacionalne kontaktne točke kao i voditelja radnih skupina. Predsjednik Odbora NIPP-a imenuje se iz reda predstavnika Nacionalne kontaktne točke.

S obzirom da u 2024. godini nije bilo aktivnih radnih skupina NIPP-a, nije bilo ni sastanaka Odbora NIPP-a.

3.3. Radne skupine NIPP-a

Radne skupine NIPP-a osnivaju se na temelju Zakona, a u svrhu razrade pojedinih zadataka i obveza iz djelokruga uspostave, održavanja i razvoja NIPP-a. Tijekom 2021. godine radne skupine su prestale s radom. Sukladno Planu aktivnosti Vijeća NIPP-a za 2024. godinu, u studenom 2024. godine osnovana je radna skupina koja će se baviti temom prostornih planova u NIPP-u.

3.4. Državna geodetska uprava – Nacionalna kontaktna točka

Državna geodetska uprava[1] je Nacionalna kontaktna točka NIPP-a u provedbi Direktive INSPIRE. Nacionalna kontaktna točka odgovorna je za komunikaciju s tijelima Europske komisije u vezi provedbe Direktive INSPIRE, za djelotvornu primjenu NIPP-a te obavlja poslove tajništva i koordinacije tijela NIPP-a, kao i poslove tehničke podrške uspostave, održavanja i razvoja NIPP-a u Republici Hrvatskoj. Također, Nacionalna kontaktna točka obavlja i druge poslove na temelju Zakona o NIPP-u.

Državna geodetska uprava odgovorna je i za uspostavu, održavanje i razvoj Geoportala NIPP-a kao središnjeg mjesta za pronalaženje, pregledavanje i preuzimanje prostornih podataka javnog sektora Republike Hrvatske te preglednika GeoHrvatska.

Državna geodetska uprava nastavila je s aktivnostima na jačanju kapaciteta NIPP-a te je održana 14. konferencija Dani infrastruktura prostornih podataka i dvije radionice kao i brojni individualni sastanci u svrhu edukacije predstavnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kao i ostalih subjekata NIPP-a s državne razine.

Tijekom 2024. službenici Državne geodetske uprave kao predstavnici Republike Hrvatske sudjelovali su u radu EU INSPIRE radnih tijela; INSPIRE Odbora (engl. *INSPIRE Committee)* te Radne skupine za održavanje i provedbu (engl. *Mainatance and Implemenatation Group* - MIG).

Službenici Državne geodetske uprave sudjelovali u radu Radne skupine za politike otvorenih podataka, koju je vodio Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva, a u okviru koje je obrađena i tema Visokovrijednih skupova prostornih podataka.

U okviru TAIEX projekta, u travnju 2024. godine Državnu geodetsku upravu posjetili su kolege iz *Malta Planning Authority* prilikom čega su održane prezentacije o uspostavi NIPP-a i

[1] https://dgu.gov.hr/

provedbi Direktive INSPIRE u Republici Hrvatskoj. Također su prezentirana i iskustva pojedinih subjekata NIPP-a, Grada Zagreba te tadašnjeg Ministarstva gospodarstva zaštite i okoliša.

4. TEHNIČKI OKVIR

Tehnički okvir NIPP-a predstavlja informacijsko okruženje u kojem se NIPP razvija, a čine ga Registri NIPP-a, Geoportal NIPP-a i preglednik GeoHrvatska.

4.1. Registri NIPP-a

Mrežna aplikacija Registri NIPP-a[2], službena je stranica Državne geodetske uprave u kojoj se vode popisi subjekata NIPP-a i izvora prostornih podataka u njihovoj nadležnosti i ima svrhu službenog registra. Prvi korak aktivnog sudjelovanja subjekata u NIPP-u predstavlja evidentiranje samih subjekata u Registru subjekata te izvora u njihovoj nadležnosti u Registre izvora prostornih podataka NIPP-a.

Registri NIPP-a su Registar subjekata NIPP-a i Registar izvora prostornih podataka NIPP-a.

Tablica 1: Usporedba promjena podataka na Registrima NIPP-a

Registar izvora prostornih podataka NIPP-a	SUBJEKTI	IZVORI	SKUP/NIZ	USLUGE
Ukupno do 31.12.2023.	268	1429	886	563
Povećanje u 2024.	7	57	23	14
Ukupno do 12/2024.	275	1486	909	577
PORAST	3 %	4 %	3 %	2 %

[2] https://registri.nipp.hr/

Registar subjekata NIPP-a predstavlja popis i osnovne informacije o subjektima NIPP-a koji su na temelju Zakona o NIPP-u dužni sudjelovati na uspostavi i održavanju NIPP-a, a Registar izvora prostornih podataka NIPP-a predstavlja mjesto na kojem su objedinjeni izvori prostornih podataka koji su dio NIPP-a.

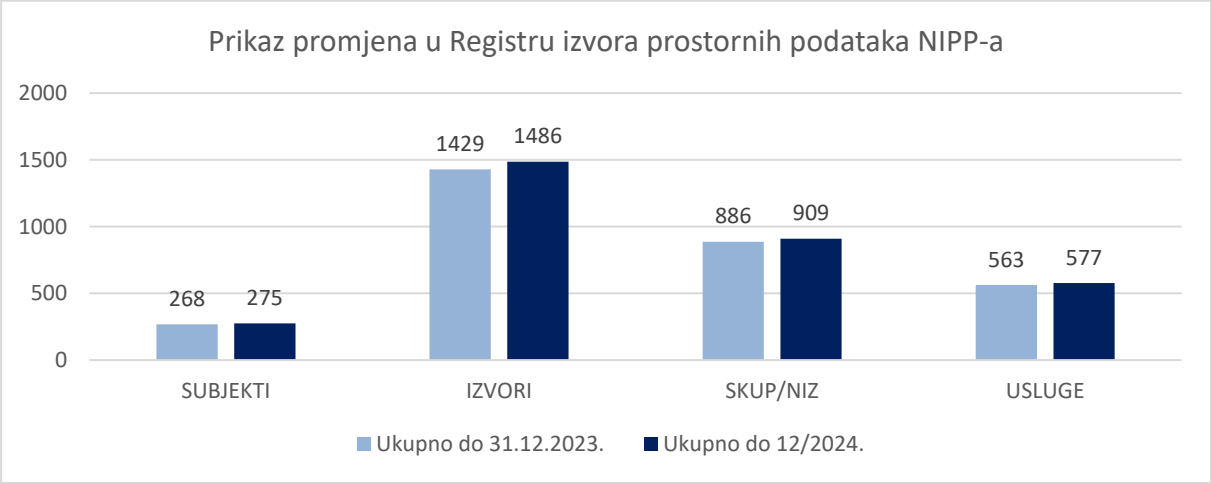

Slika 3: Prikaz promjena u Registrima NIPP-a u odnosu na 2023. godinu

U Registrima NIPP-a, do 12/2024. godine bilo je prijavljeno ukupno 275 subjekata, od čega su 36 subjekata s nacionalne, 1 s regionalne i 238 s lokalne razine nadležnosti te ukupno 1486 izvora prostornih podataka, od čega su 909 skupova/nizova i 577 mrežnih usluga prostornih podataka NIPP-a.

Uključivanjem jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u NIPP, povećan je broj upisanih subjekata NIPP-a u Registar subjekata NIPP-a za 7, što predstavlja porast za 3 % u odnosu na 2023. godinu. Broj prijavljenih izvora prostornih podataka u Registar izvora prostornih podataka NIPP-a povećan je za 57, što predstavlja porast za 4 % u odnosu na 2023. godinu. Tijekom 2021. godine ostvaren je veliki skok u broju novih subjekata. Iz tog razloga u razdoblju od 2022. do danas fokus uspostave NIPP-a bio je na pojedinačnom radu sa subjektima kako bi se navedeni izvori opisali metapodacima, te do jedne mjere učinili dostupni na interoperabilan način. Proces je potrebno nastaviti i u narednom razdoblju zbog velikog broja subjekata i izvora prostornih podataka koje oni prijavljuju.

4.2. Geoportal NIPP-a

Geoportal NIPP-a[3] je internetska (mrežna) stranica ili njezin ekvivalent koji omogućava pristup uslugama pronalaženja, pregledavanja, preuzimanja, transformacije, pozivanja i ostalim uslugama podataka NIPP-a. Nacionalna kontaktna točka uspostavlja, održava i razvija Geoportal NIPP-a u svrhu upravljanja metapodacima i davanja usluga pronalaženja, pregledavanja, preuzimanja, transformacije i pozivanja izvora prostornih podataka te drugih informacija koje se odnose na NIPP. Preduvjet subjektima za nastavak aktivnog sudjelovanja u procesu uspostave, održavanja i razvoja NIPP-a kroz aktivnosti vezane za Geoportal NIPP-a je njihova evidencija u Registrima NIPP-a.

Geoportal NIPP-a predstavlja primarno mjesto za objavu metapodataka i pronalaženje prostornih podataka koji su dio NIPP-a, a sastoji se od Kataloga metapodataka i preglednika prostornih podataka. U Katalogu metapodataka NIPP-a nalaze se detaljni i standardizirani opisi izvora prostornih podataka (skupova/nizova i mrežnih usluga) koji su usklađeni sa zahtjevima Direktive INSPIRE i Provedbenim pravilima Direktive INSPIRE za metapodatke te Specifikacijom metapodataka NIPP-a v.3.1. U pregledniku prostornih podataka moguće je pregledavati prostorne podatke iz kataloga metapodataka ili drugih izvora pomoću poveznica na postojeće ili vanjske mrežne usluge kao i druge vanjske datoteke. Do 12/2024. godine na Geoportalu NIPP-a, bio je upisan ukupno 141 subjekt, te 1128 izvora prostornih podataka NIPP-a od kojih je 534 mrežnih usluga.

Tablica 2: Usporedba promjena podataka na Geoportalu NIPP-a

Geoportal NIPP-a	SUBJEKTI	IZVORI	SKUP/NIZ	USLUGE
Ukupno do 31.12.2023.	117	1017	525	492
Povećanje u 2024.	24	111	69	42

[3] https://geoportal.nipp.hr/

Ukupno do 12/2024.	141	1128	594	534
PORAST	21 %	11 %	13 %	9 %

Podrška subjektima u procesu razvoja i objave novih mrežnih usluga te njihove evidencije u Katalogu metapodataka NIPP-a predstavlja jednu od najzahtjevnijih aktivnosti u razvoju NIPP-a. Ista traži visokostručna znanja i vrijeme za komunikaciju i podršku. Koliko je ta podrška važna i zahtjevna najbolje se vidi po brojkama koje predstavljaju razliku između Registara NIPP-a i Geoportala NIPP-a, tj. Kataloga metapodataka NIPP-a.

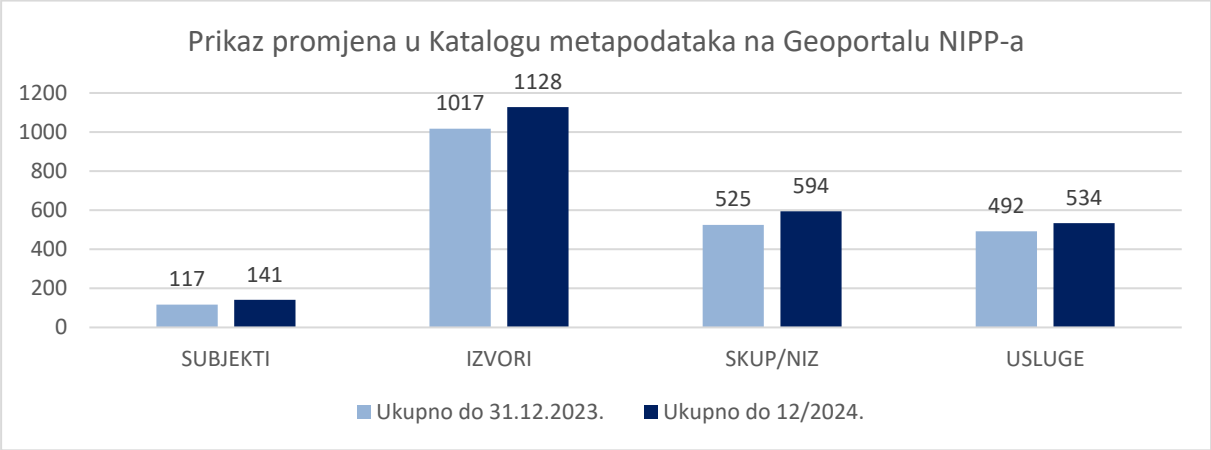

Slika 4: Prikaz promjena na Geoportalu NIPP-a u odnosu na 2023. godinu

U 2024. godini provedena je nadogradnja metapodatkovnog profila na Geoportalu NIPP-a sukladno izmjenama Specifikacije metapodataka NIPP-a v.3.1., kao i niz nadogradnji koje su omogućile bolju primjenu i korištenje INSPIRE standarda mrežnih usluga i podataka na Geoportalu NIPP-a, čime se pomoglo podizanju dostupnosti prostornih podataka. Također, započete su pripreme za uvođenje filtera za visokovrijedne skupove prostornih podataka.

Također, u 2024. godini nastavljen je proces automatskog preuzimanja metapodataka na Geoportal NIPP-a s dva vanjska kataloga metapodataka – GeoSTAT^{RH} portala Državnog zavoda za statistiku i ENVI kataloga metapodataka Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije. Također je ostvareno i povezivanje i automatsko preuzimanje metapodataka s Geoportala Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva. Tako je u ovom trenutku automatsko preuzimanje omogućeno je za tri kataloga u nadležnosti prije navedenih institucija.

Katalog metapodataka NIPP-a redovito se ažurira i preuzima na INSPIRE Geoportal putem nacionalne usluge pronalaženja. Nastavljene su i aktivnosti na razvoju preglednika Geoportala NIPP-a koji na jednostavniji i lakši način omogućava pregled i preuzimanje podataka NIPP-a dostupnih putem mrežnih usluga.

Kako bi se ujednačile sve komponente sustava i poboljšao rad s korisnicima, cjelokupan sustav Geoportala NIPP-a kontinuirano se razvija i unaprjeđuje. Do 12/2024. Geoportalu NIPP-a pristupilo je više od 20 000 korisnika.

4.3. Preglednik GeoHrvatska

Dosadašnji razvoj NIPP-a prvenstveno je bio usmjeren na profesionalne korisnike prostornih podataka te je prepoznata potreba za educiranjem i upoznavanjem građana s NIPP-om i mogućnostima korištenja prostornih podataka koje stvaraju tijela javne vlasti (subjekti NIPP-a) u okviru obavljanja poslova iz svoje nadležnosti. Kako bi se približili ispunjavanju vizije NIPP-a koja glasi „Svatko može lako pronaći, razumjeti i koristiti prostorne podatke“, Državna geodetska uprava razvila je poseban preglednik prostornih podataka GeoHrvatska[4].

Preglednik GeoHrvatska objedinjuje i vizualizira prostorne podatke subjekata NIPP-a. Korištenjem preglednika na jednostavan, mobilan i intuitivan način omogućava se korisniku pregled službenih prostornih podatka subjekata NIPP-a. Preglednik podiže svijest građana o NIPP-u, prostornim podacima te institucijama koje su nadležne za njihovo stvaranje i vođenje. Tijekom 2024. godine preglednik je nadograđen s novim funkcionalnostima koji za cilj imaju istaknuti subjekte NIPP-a koji svojim prostornim podacima doprinose razvoju preglednika.

Do 12/2024. na pregledniku GeoHrvatska, moglo se pregledati ukupno 158 različitih tematskih prostornih podataka u nadležnosti 17 subjekata NIPP-a.

[4] https://www.geohrvatska.hr/

Državna geodetska uprava je u III. kvartalu 2022. pustila u rad mobilnu aplikaciju GeoHrvatska.[5] Mobilna aplikacija na jednostavan i intuitivan način omogućava korisniku da uz pomoć željene lokacije i korištenjem službenih prostornih podataka Republike Hrvatske, a koje stvaraju subjekti Nacionalne infrastrukture prostornih podataka, istraži prostor koji ga okružuje i isplanira slobodno vrijeme. Korisnik može pretražiti lokacije za rekreaciju i izlete te saznati korisne informacije o zemljištu ili mjestu za život. Rezultati pretrage prikazuju se na karti. Naglasak je na pregledu podataka u okruženju lokacije korisnika prilikom pristupa s mobilnih uređaja, ali je isto tako moguće odabrati drugu lokaciju prema adresi, geografskom imenu ili katastarskoj čestici.

Tijekom 2024. pregledniku GeoHrvatska pristupilo je 22 634 korisnika, dok je mobilna aplikacija do sada preuzeta 21 420 puta za Android i iOS uređaje.

5. JAČANJE KAPACITETA I ŠIRENJE SVIJESTI O NIPP-u

Aktivnosti jačanja kapaciteta i širenja svijesti o NIPP-u predstavljaju kontinuiranu aktivnost koja se nastavila i tijekom 2024. godine.

5.1. Dani IPP-a 2024

U svibnju 2024. održana je četrnaesta konferencija posvećena infrastrukturama prostornih podataka, Dani IPP-a 2024., u organizaciji Državne geodetske uprave. Tradicionalna godišnja konferencija predstavlja mjesto okupljanja sudionika iz Republike Hrvatske, ali i šire regije zemalja u susjedstvu. Dani IPP-a donose pregled najnovijih vijesti, projekata i planova te pregled trenutnog stanja u području prostornih podataka i srodnih tema. Ovogodišnjoj konferenciji prisustvovalo je više od 130 sudionika iz javnog, privatnog i akademskog sektora.

[5] https://play.google.com/store/apps/details?id=hr.dgu.geohrvatska

Dvodnevna konferencija Dani IPP-a 2024. sastojala se od radionice posvećene korisnicima i subjektima NIPP-a te 14. NIPP i INSPIRE dana koji je obuhvatio 3 sesije s 14 predavanja i panel raspravu pod nazivom "Utjecaj novih trendova u području podataka na razvoj NIPP-a".

5.2. Radionice

Državna geodetska uprava nastavila je s aktivnostima na jačanju kapaciteta NIPP-a. U 2024. godini održane su dvije radionice te niz individualnih tehničkih sastanaka sa subjektima NIPP-a.

Državna geodetska uprava održala je u 2024. godini dvije napredne tehničke radionice. Prva je na temu harmonizacije podataka s ciljem povećanja interoperabilnosti podataka NIPP-a, a rezultat je unos tri nova skupa za koja je sveukupno razvijeno devet novih mrežnih usluga. Druga radionica je organizirana u sklopu konferencije Dani IPP-a 2024. s ciljem podizanja kvalitete metapodataka u Katalogu metapodataka NIPP-a.

Također, održan je i niz tehničkih sastanaka sa subjektima NIPP-a kako bi se pomoglo predstavnicima jedinica lokalne i regionalne samouprave pri uključenju u NIPP te što više poboljšala dostupnost i usklađenost prostornih podataka i mrežnih usluga te u konačnici postigli što bolji rezultati na godišnjem praćenju provedbe Direktive INSPIRE. Rezultat ovih sastanaka je upis i objava 17 izvora prostornih podataka na Geoportal NIPP-a.

5.3. Informiranje javnosti o NIPP-u

Mrežna stranica NIPP-a[6], službena je stranica Nacionalne infrastrukture prostornih podataka, koja ima svrhu informiranja javnosti o infrastrukturama prostornih podataka u Republici Hrvatskoj i u svijetu te je glavno sredstvo za širenje svijesti o NIPP-u. Do 12/2024. zabilježeno je 10 397 pristupa mrežnoj stranici.

[6] https://www.nipp.hr/

Tijekom 2024. godine aktivnosti vezane za NIPP predstavljene su i na nekoliko domaćih i međunarodnih konferencija. Tako je NIPP prezentiran na dvije konferencije posvećene Informacijskom sustavu prostornog uređenja u Varaždinu i Šibeniku te na tri međunarodne konferencije posvećene IPP-u; u Skopju, Sjeverna Makedonija, Banja Luci, Republika Srpska i na konferenciji posvećenoj IPP-u Federacije Bosne i Hercegovine u Neumu.

Također, aktivnosti i tehnološki okvir NIPP-a prezentirani su studentima sveučilišnog prijediplomskog studija Odjela za geodeziju i geomatiku Sveučilišta Sjever prilikom njihove posjete Državnoj geodetskoj upravi.

6. ZAKLJUČAK

Državna geodetska uprava, kao Nacionalna kontaktna točka kontinuirano radi na aktivnostima uspostave Nacionalne infrastrukture prostornih podataka i provedbi Direktive INSPIRE. Iz perspektive uspostave Nacionalne infrastrukture prostornih podataka 2024. godina može se smatrati uspješnom godinom. Broj novih subjekata (24 novih, 141 sveukupno) koji su aktivno uključeni u prezentiranje svojih podataka putem Geoportala NIPP-a porastao je za 21 % dok je broj novih izvora prostornih podataka dostupnih za pretraživanje (111 novih, 1128 sveukupno) porastao za 11 %. Nastavljene su i aktivnosti na razvoju preglednika i mobilne aplikacije GeoHrvatska, te je ista sve više pozitivno prepoznata od strane korisnika. Tijekom 2024. odrađen je i niz aktivnosti na dizanju svijesti kao i promociji NIPP-a kroz održane radionice i konferenciju, ali i sudjelovanjem s predavanjima na srodnim konferencijama te prisustvom u tematskim radnim skupinama.

Neovisno od gore navedenog, Republika Hrvatska i dalje treba poduzimati aktivnosti na povećanju broja interoperabilno dostupnih prostornih podataka. Razina interoperabilnosti je tijekom 2024. porasla za 9 % povećanjem novih mrežnih usluga na Geoportalu NIPP-a, ali i dalje zahtjeva ozbiljan angažman Nacionalne kontaktne točke te pojačan doprinos subjekata NIPP-a.

Uz aktivnost povećanja interoperabilno dostupnih prostornih podataka u narednim godinama, dodatni izazov predstavljat će i nastavak uključivanja jedinica lokalne i regionalne (područne) uprave u NIPP uzimajući u obzir manjak kapaciteta po svim kriterijima; ljudskim, tehničkim i

financijskim. Također u predstojećem razdoblju napore je potrebno usmjeriti i na nastavak uključivanja u NIPP novih subjekata na državnoj razini te poticanje jačeg angažmana svih tijela državne i javne uprave na uspostavi novih te poboljšanju kvalitete postojećih izvora prostornih podataka.

Uz postojeće aktivnosti vezane za nove i postojeće subjekte, aktivnosti NIPP-a također će biti usmjerene i na aktivno sudjelovanje u otkrivanju i činjenju dostupnih Visokovrijednih skupova podataka koji su dio NIPP-a sukladno Provedbenoj uredbi Komisije 2023/18. U navedenu kategoriju Visokovrijednih skupova podataka pripadaju 24 NIPP teme.

Zagreb, veljača 2025.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

NACIONALNE INFRASTRUKTURE PROSTORNIH PODATAKA

Antonio Šustić, dipl. ing. geod.